



# Wdzięczni Ameryce – historia w podpisach

## Scenariusz warsztatu dla dzieci i młodzieży

autorka: Małgorzata Dąbrowska

Scenariusz przygotowany w ramach projektu „5,5 miliona. Wdzięczni Ameryce”

### W czasie warsztatu uczestnicy:

- dowiedzą się, czym była „Polska Deklaracja o Podziwie i Przyjaźni dla Stanów Zjednoczonych” z 1926 roku, jakie były przyczyny, skutki i okoliczności jej podpisania,
- poszerzą wiedzę o II RP (Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1918–1945), w szczególności o tym, jakich narodowości byli jej mieszkańcy,
- zdobędą ciekawe informacje, które zachęcą ich do dalszego poznawania Deklaracji i udziału w kolejnym spotkaniu (lub kolejnych spotkaniach) organizowanych w ramach projektu „5,5 miliona. Wdzięczni Ameryce”,
- celem kolejnych spotkań może być odczytywanie podpisów pod Deklaracją i / lub odtwarzanie losów osób, które się pod nią podpisały.

**Rekomendowana liczba uczestników:** 12 osób (wiek: dawne gimnazjum i/lub liceum)

**Proponowany czas trwania zajęć:** 170 minut

### SPRZĘT I MATERIAŁY POTRZEBNE PODCZAS SPOTKANIA:

- prezentacja do warsztatu „Wdzięczni Ameryce – historia w podpisach”,
- Jakie imiona były popularne w roku 1926? - zestawienie imion występujących w podpisach złożonych pod "Polską Deklaracją o Podziwie i Przyjaźni dla Stanów Zjednoczonych" z komentarzem,
- wybór kart z Deklaracji z wybranymi popularnymi imionami z 1926 roku,
- lista imion i nazwisk popularnych w 1926 roku (kartka A4, na której są napisane wybrane imiona i nazwiska) – do przygotowania przez organizatorów spotkania,
- lista imion i nazwisk współczesnych (kartka A4, na której są wpisane są imiona i nazwiska uczestników spotkania) – do przygotowania przez organizatorów spotkania,



- kartki papieru (do wykorzystania w czasie zadań przez drużyny),
- imiona i nazwiska w II RP - szablon do stworzenia kart imion,
- imiona i nazwiska obecnie - szablon do stworzenia kart imion,
- interaktywna mapa przedwojennych granic II Rzeczypospolitej: <https://eloblog.pl/interaktywna-mapa-przedwojennych-granic-ii-rzeczypospolitej/>, lub inna mapa Polski z tego okresu,
- komputery / tablety - przynajmniej jedno urządzenie na każdą drużynę,
- Czyje podpisy znajdziemy pod Deklaracją? – opracowanie z biogramami znanych osób,
- (opcjonalnie) trzy kałamarze, stalówki, obsadki, papier „w trzy linie” do zadania z kaligrafią,
- czcionki (warto pobrać, jeśli korzystamy z edytowalnych wersji dokumentów: ppt, doc).

**Materiały (prezentacje, opisy, opracowania, poradniki), z których warto skorzystać przygotowując część warsztatu poświęconą „Polskiej Deklaracji o Podziwie i Przyjaźni dla Stanów Zjednoczonych” oraz portalowi „Nieskończenie Niepodległa – Ludzie”:**

- Prezentacja „Jak korzystać z portalu Nieskończenie Niepodległa – Ludzie”,
- Opracowanie: „Jak korzystać z portalu: Nieskończenie Niepodległa – Ludzie (Polska 1926: Portret Zbiorowy II RP)”,
- Karty Deklaracji, ilustrujące historię jej powstania – wybór kart,
- Wybór kart Deklaracji ilustrujących jej historię – opracowanie.

**Materiały pomocnicze ułatwiające odczytywanie podpisów pod Deklaracją i odtwarzanie losów osób, które się pod nią podpisały:**

- Genealogia - krótki poradnik dla niewtajemniczonych,
- Podstawowe informacje o systemie szkolnym w II RP w 1926 r.,
- Szukanie śladów osób podpisanych pod Polską Deklaracją o Podziwie i Przyjaźni dla Stanów Zjednoczonych (wykaz źródeł genealogicznych),
- Znajdź swoich bliskich sprzed 100 lat i podziel się ich historią! (apel dla mieszkańców).

**PRZEBIEG SPOTKANIA**

**Przywitanie (15 minut)**

Osoba prowadząca wita uczestników, podaje informacje o temacie spotkania i sposobie jego realizacji. Uczestnicy przedstawiają się. Następnie osoba prowadząca dzieli uczestników na trzy drużyny, które będą miały do wykonania zadania. Za zadania będą przyznawane punkty. We wprowadzeniu do tematu spotkania można wykorzystać prezentację do warsztatu „Wdzięczni Ameryce - historia w podpisach”.

### **Zadanie 1. „Znajdź różnicę” (25 minut)**

Każda drużyna dostaje dwie, przygotowane wcześniej, kartki A4:

1. Kartę imion i nazwisk popularnych w 1926 roku,
2. Kartę imion i nazwisk współczesnych.

Zadaniem drużyn jest znalezienie jak największej liczby różnic pomiędzy obiema listami. Różnice zapisują drukowanymi literami na kartkach papieru. Rezultatem ćwiczenia powinny być bardzo różne pomysły uczestników. Można założyć, że wśród nich pojawią się następujące spostrzeżenia:

- inna pisownia, charakter pisma uczniów,
- inny sposób zapisywania nazwisk (np. nie Nowak, a Nowakówna),
- nazwiska i imiona obco brzmiące (np. niemieckie czy żydowskie),
- inny sposób zapisywania nazwisk (częste wpisywanie inicjału imienia zamiast pełnego imienia, rozpoczynanie od nazwiska).

Każda drużyna mówi, ile znalazła różnic – drużyna z ich największą liczbą otrzymuje punkt. Następnie reprezentanci każdej z drużyn po kolei układają kartki w widoczny dla innych sposób na podłodze. Jeśli jakieś pomysły się dublują, wówczas kartki układane są jedna na drugiej.

UWAGA: jeśli któraś z bibliotek będzie zainteresowana, może spróbować także wyszukać popularne imiona w 1926 roku samodzielnie, np. w podpisach pod Deklaracją z własnej miejscowości. Ważne jednak, by karta spełniała podobne kryteria jak ta polecana do zadania przez organizatorów – w przeciwnym razie wykonanie zadania przez uczestników może być utrudnione.

### **Prezentacja o Deklaracji i dodatkowe zadania dla uczestników (20 minut)**

Najpierw osoba prowadząca wprowadza informacje o Deklaracji: czym była, dlaczego powstała, ile podpisów zebrano (ponad 5,5 miliona). Przygotowując tę część warsztatu można wykorzystać następujące materiały:

- prezentacja do warsztatu „Wdzięczni Ameryce – historia w podpisach”,
- prezentacja „Poradnik: Jak korzystać z portalu Nieskończenie Niepodległa – Ludzie”,
- karty Deklaracji, ilustrujące historię jej powstania – wybór kart,
- karty Deklaracji o historii jej powstania – opracowanie.

### **Zadanie 2. Ilustracje na deklaracji – co symbolizują? Do jakich wartości się odnoszą?**

Drużyny mają za zadanie wyszukać na kartach Deklaracji ilustrujących historię jej powstania (lub na innych kartach dostępnych np. w portalu Nieskończenie Niepodległa – Ludzie na stronie Galeria: <http://polska1926.pl/galeria>) różne symbole graficzne oraz zastanowić się, jakie jest ich znaczenie. Co symbolizują te obrazy (np. jakie elementy czy obiekty ważne dla narodu polskiego lub amerykańskiego)? Do jakich wartości się odnoszą?

(np. przyjaźń, pomoc, wspólni bohaterowie, wolność)? Za każdy symbol i przypisaną mu wartość grupa otrzymuje punkt.

### **Zadanie 3. Mieszkańcy jakich polskich miast musieliby się podpisać, żebyśmy osiągnęli liczbę 5,5 miliona podpisów?**

Grupy odpowiadają na pytanie: mieszkańcy jakich polskich miast musieliby się podpisać, żebyśmy obecnie osiągnęli taką liczbę? Uczestnicy na odpowiedź mają minutę, mogą korzystać z komputerów / smartfonów. Po minucie podają nazwy miast i sprawdzają w internecie, czy zaproponowane miasta zsumują się do 5,5 miliona mieszkańców. Drużyna, która osiągnie wynik najbardziej zbliżony do 5,5 miliona, otrzymuje punkt.

Następnie osoba prowadząca dopowiada, jaki obecnie odsetek mieszkańców Polski musiałby podpisać podobny dokument, by zachować te same proporcje. Krótko przedstawia powody, dla których ludzie podpisywali się pod Deklaracją. Podkreśla, że dziś ta Deklaracja przypomina przede wszystkim o ludziach („dokładnie takich jak Wy”), którzy złożyli tu swoje podpisy.

### **Poznajemy portal Polska 1926 – Portret zbiorowy II RP (20 minut)**

Osoba prowadząca przedstawia portal „Polska 1926 – Portret zbiorowy II RP” – krótko omawia jego ideę, zasoby i funkcjonalności. Następnie drużyny wyszukują na portalu różne miejscowości. Każda drużyna wybiera sobie miejscowości, których szuka na portalu. Mogą to być miejscowości dowolne, przy czym można też naprowadzać uczestników na poszukiwania swojej miejscowości czy innych pobliskich wiosek i miasteczek. Uczestnicy dzielą się na forum swoimi znaleziskami. Jeśli miejscowości, której szukali, nie ma na portalu, osoba prowadząca dopytuje, dlaczego ich zdaniem tak się dzieje. Prawdopodobne odpowiedzi: w miejscowości nie było szkoły, miejscowość nie była w granicach II RP. Jako materiał pomocniczy osoba prowadząca może wyświetlić slajd z mapą II RP lub interaktywną mapę II RP dostępną pod adresem: <https://eloblog.pl/interaktywna-mapa-przedwojennych-granic-ii-rzeczypospolitej/>.

Mapa II RP, np. dostępna tutaj:

[https://pl.wikipedia.org/wiki/II\\_Rzeczpospolita#/media/File:Poland1939\\_physical.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/II_Rzeczpospolita#/media/File:Poland1939_physical.jpg)

Uwaga: korzystając z mapy należy oznaczyć jej autora: Mariusz Paździóra, tytuł mapy: Poland, physical 1939/Mapa fizyczna Polski 1939, mapa dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa CC BY 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

### **Przerwa (15 minut)**

### **Zadanie 4. Imiona popularne w II RP (10 minut)**

Osoba prowadząca, korzystając z prezentacji ppt przedstawia krótkie wprowadzenie do ćwiczenia, np.:

*Mówiliśmy już, że Deklaracja pokazuje też historię ludzi, którzy złożyli tu swoje podpisy. Spróbujmy teraz przenieść się w czasie i wyobraźmy sobie, że jesteśmy znów w 1926 roku. Jakie Waszym zdaniem były wówczas popularne imiona?*

Uczestnicy podają przykłady imion. Osoba prowadząca podsumowuje rozmowę podając przykłady imion, które były popularne w czasie podpisywania Deklaracji (są to przykłady imion zarówno polskich, jak i żydowskich, ukraińskich, rosyjskich, niemieckich). Informuje, że w przedwojennej Polsce nie były używane takie imiona jak Klaudia czy Sandra, w szczególności imiona pochodzące z języka angielskiego.

### **Zadanie 5. Quiz: znane osoby podpisane pod Deklaracją (25 minut)**

Następnie osoba prowadząca przedstawia sylwetki pięciu znanych osób podpisanych pod Deklaracją i zaprasza uczestników do udziału w quizie opierającym się na slajdach PPT. Tu można wykorzystać opracowanie „Czyje podpisy znajdziemy pod Deklaracją?”, zawierające krótkie oraz bardziej szczegółowe biografie.

### **Zadanie 6. Odkrywamy kaligrafię (30 minut)**

Osoba prowadząca wprowadza kolejne zadanie. *Teraz postaramy się zapisać nasze imiona i nazwiska w taki sposób, jakbyśmy to robili przed wojną.*

Jednocześnie krótko informuje o sztuce kaligrafii – wyjaśnia, że był to przedmiot obowiązkowy w szkole, że wszyscy uczyli się starannie pisać. Wyjaśnia też, że w szkołach nie znano wtedy długopisów – i (jeśli to możliwe) zaprasza do pisania stalówką. Każda drużyna dostaje jeden kałamarz, a każda osoba stalówkę i obsadkę oraz kilka kartek „w trzy linie”.

Najpierw wszyscy wykonują proste ćwiczenia rąk i nadgarstków. Potem starają się wykaligrafować swoje imiona i nazwiska - początkowo na brudno, potem na kartce „w trzy linie”. Członkowie drużyn pracują indywidualnie, następnie każda drużyna dostaje po jednym punkcie, o ile wszyscy jej członkowie wykaligrafują swoje imiona i nazwiska. Jeśli nie ma kałamarzy i stalówek, można w tym zadaniu wykorzystać markery.

### **Podsumowanie (10 minut)**

Osoba prowadząca podsumowuje spotkanie. Podlicza punkty i przyznaje drobne, symboliczne nagrody każdej drużynie (przy czym drużyna z największą liczbą punktów może dostać coś innego, np. czekolada versus cukierki dla pozostałych).

Osoba prowadząca zaprasza na kolejne spotkanie lub spotkania, poświęcone odczytywaniu nazwisk osób podpisanych pod Deklaracją oraz odtwarzaniu ich dalszych losów.